

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล
PARENT'S ROLE IN PROMOTING READING HABITS OF KINDERGARTENERS

นางสาวกนกวรรณ สุวิชากรพงศ์ *

KanokwanSuwichagonpong

ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ **

Asst.Prof.WorawanHemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมและด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ประชากรคือผู้ปกครองเด็กที่มีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลบ้านต้นไม้ จำนวน 109 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านการเป็นแบบอย่างและด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ตามลำดับ

หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า (1) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแสดงความชื่นชมเมื่อลูกหยิบหนังสือนิทานอ่าน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดตกแต่งพื้นที่ที่ใช้อ่านหนังสือด้วยดอกไม้ ต้นไม้หรือศิลปะต่างๆ เพื่อให้เกิดความสบายตา (2) ด้านการเป็นแบบอย่างโดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคอยดูแลสื่ออุปกรณ์ทางภาษาต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมอบหนังสือเป็นของขวัญผู้อื่นในเทศกาลต่างๆ และ (3) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้ลูกมีโอกาสในการเลือกซื้อหนังสือที่ตนสนใจ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การให้ลูกคาดเดาเหตุการณ์ก่อนการเล่านิทาน

* น.ส.กนกวรรณ สุวิชากรพงศ์

Singapore International School of Bangkok

PRACHA-UTHIT CAMPUS

498/11 SoiRamkhamhaeng 39 (Tepleela 1)

Wangthonglang, Wangthonglang, Bangkok

10310 Thailand

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: mint-dream@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address:worawan.h@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The research purpose was to study the parent's role in promoting reading habits of kindergarteners in terms of modeling, environmental arrangement, and learning enhancement. The population was 109 parents of five to six year old children. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The research results showed that overall the parent's role in promoting reading habits of kindergarteners was at a moderate level. The aspect of the highest mean was environmental arrangement, modeling, and learning enhancement, respectively.

According to each aspect, the research results showed that (1) environmental arrangement: the highest mean of the parent's role was to show appreciation when their child read, and the lowest mean was to decorate their child's reading area; (2) modeling: the highest mean of the parent's role was to maintain language materials and tools for easy use, and the lowest mean was to encourage their child to give a book as present; and (3) learning enhancement: the highest mean of the parent's role was to give an opportunity to choose a book of their interest, and the lowest mean was to give a chance for their child to guess a story before storytelling.

คำสำคัญ: บทบาทของผู้ปกครอง/ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน/ เด็กอนุบาล

KEYWORDS: PARENT'S ROLE /READING HABITS/ KINDERGARTENERS

บทนำ

การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2546 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วคนไทยอ่านหนังสือ 7 บรรทัดต่อคนต่อวัน และในปีพุทธศักราช 2548 พบว่า คนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ย 5 เล่มต่อคนต่อปี ในขณะที่คนอเมริกันอ่านหนังสือเฉลี่ยแล้ว 50 เล่มต่อคนต่อปี (ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์, 2553) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงสภาวะของประเทศไทยที่กำลังประสบปัญหาการสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก การบริโภคสื่อสิ่งเร้า ต่างๆ ทั้งจากโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตอย่างขาดความสมดุลโดยเฉพาะเด็กในเมือง การขาดแคลนโอกาสทางการศึกษา หรือความไม่เพียงพอของหนังสือสำหรับเด็ก เป็นต้น สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการสร้างค่านิยมในการอ่านให้กับบุตรหลานเป็นอย่างมาก พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุตรหลานหากพ่อแม่ไม่สนใจอ่านหนังสือคงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้บุตรหลานเชื่อว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ควรทำ การเรียนรู้ของบุตรหลานต้องคำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของบุตรหลานเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะความพร้อมของสมองสมองของเด็กในช่วงวัยนี้จะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วหากได้รับโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จินตนาการและมโนภาพแห่งความเข้าใจโลกรอบตัวจะแสดงออกอย่างเด่นชัดในรูปแบบของการสื่อสารด้วยการวาดภาพ การแสดงท่าทาง และหรือการใช้ภาษาเพื่ออธิบายความคิดความเข้าใจ การเรียนรู้ภาษาของเด็กวัยนี้จึงเป็นกระบวนการรับและประมวลผลข้อมูลของสมอง ซึ่งช่วงเวลาในการประมวลผลของเด็กแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน การอ่านหนังสือ การเล่นนิทานให้เด็กฟัง เป็นแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีของเด็กเกี่ยวกับการอ่าน แม้เด็กไม่สามารถอ่านแบบสะกดคำได้ แต่ก็สามารถเรียนรู้ที่จะอ่านสัญลักษณ์ รูปภาพ หรือจดจำสิ่งที่พ่อแม่และครูอ่านให้ฟังได้อย่างแม่นยำ อันนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ที่จะฝังรากลึกอยู่ในตัวเด็กต่อไป

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่บุตรหลานจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากต่ออนาคตการอ่านหนังสือของบุตรหลาน ซึ่งจะเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เป็นพลเมืองดี และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป เพราะการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการอ่านจะทำให้บุตรหลานเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา มีจิตใจดีมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ตลอดจนเกิดแรงบันดาลใจในการอ่านทำให้สามารถสร้างผลงานใหม่ๆ ขึ้นมาเป็นประโยชน์ทั้งกับตนเองครอบครัว และประเทศชาติ จากความสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล เพื่อเป็นแนวทางของพ่อแม่มือใหม่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างลักษณะนิสัยการอ่านและการสร้างความสุขจากการอ่านของเด็กอนุบาลต่อไป

คำถามการวิจัย

ผู้ปกครองมีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลในด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทของผู้ปกครอง	การเป็นแบบอย่าง	1.1 การอ่านหนังสือให้บุตรหลานเห็นให้บุตรหลานฟังเป็นประจำ 1.2 การดำเนินชีวิตที่เป็นแบบแผนซึ่งเอื้อต่อการอ่าน
	การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	2.1 การจัดพื้นที่และบรรยากาศเพื่อสะดวกต่อการอ่านเขียน 2.2 การให้การเสริมแรงทางบวกด้วยการชื่นชมและแสดงท่าทาง 2.3 การสร้างความใกล้ชิดและสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุตรหลาน 2.4 การใช้ระยะเวลาในการอ่านที่เหมาะสม ไม่นานหรือสั้นจนเกินไป
	การส่งเสริมการเรียนรู้	3.1 การกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ 3.2 การเปิดโอกาสในการเลือกหนังสือและตอบสนองความต้องการของบุตรหลาน 3.3 การใส่ใจชวนบุตรหลานอ่านหนังสือ 3.4 การต่อยอดความคิดจากหนังสือที่อ่านด้วยกิจกรรมต่างๆ

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านต้นไม้ (นามสมมติ) จำนวน 109 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับ	ประชากร (คน)
ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1	22
ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2	28
ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3	30
ชั้นอนุบาลปีที่ 2/4	29
รวม 109	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิทางการศึกษา นิตยสาร หนังสือพิมพ์หรือเอกสารที่รับรายเดือน

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีมาตรประมาณค่าดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมากที่สุด/ เป็นประจำ
- 4 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมาก/ เป็นส่วนใหญ่
- 3 หมายถึง การปฏิบัติในระดับปานกลาง/ เป็นบางครั้ง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อย/ นานๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด/ ไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3.2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหาและสำนวนภาษากับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามดังนี้

1) ส่งจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านต้นไม้ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและได้กลับคืนมา 109 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS Statistics 17.0และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการปฏิบัติและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง เพื่อบรรยายบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับสูงที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกคำตอบเป็นหมวดหมู่และแจกแจงความถี่ แล้วจึงนำเสนอด้วยความเรียงผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 65.10มีอายุระหว่าง31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.30ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 45.90 จบการศึกษาวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.70 และรับหนังสือพิมพ์รายเดือนคิดเป็นร้อยละ 17.40

2. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล

ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$)เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.40$) ด้านการเป็นแบบอย่างและด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.32$) ตามลำดับ

หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า (1) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการแสดงความชื่นชมเมื่อลูกหยิบหนังสือนิทานอ่าน ($\bar{x} = 3.88$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดตกแต่งพื้นที่ที่ใช้อ่านหนังสือด้วยดอกไม้ ต้นไม้หรือศิลปะต่างๆเพื่อให้เกิดความสบายตา ($\bar{x} = 2.82$)(2)

ด้านการเป็นแบบอย่างโดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคอยดูแลสื่ออุปกรณ์ทางภาษาต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ($\bar{x} = 3.65$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมอบหนังสือเป็นของขวัญผู้อื่นในเทศกาลต่างๆ

($\bar{x} = 2.80$) และ (3) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้ลูกมีโอกาสในการเลือกซื้อหนังสือที่ตนสนใจ ($\bar{x} = 3.54$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การให้ลูกคาดเดาเหตุการณ์ก่อนการเล่านิทาน ($\bar{x} = 3.03$)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้ปกครองระบุปัญหาของตนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านดังนี้

- (1) การใช้สื่อ Internet อย่างแพร่หลายทำให้บุตรหลานอ่านหนังสือนิทานน้อยลง(4คน)
- (2) ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการเล่านิทานกับบุตรหลาน (10 คน)
- (3) ผู้ปกครองไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสอนบุตรหลานอ่านนิทาน เล่านิทาน (2 คน)
- (4) บุตรหลานไม่ค่อยสนใจและไม่ค่อยมีสมาธิ เวลาอ่านนิทานให้ฟัง (2คน)
- (5) บุตรหลานติดโทรทัศน์และเลียนแบบพฤติกรรมในโทรทัศน์มาก (4 คน)

ผู้ปกครองระบุข้อเสนอแนะของตนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านดังนี้

- (1) ควรให้บุตรหลานได้อ่านนิทานตามการ์ตูนในโทรทัศน์โดยมีผู้ปกครองแนะนำ (1 คน)
- (2) อยากให้ครูสอนบุตรหลานให้รักการอ่านให้มากขึ้น (5 คน)
- (3) อยากให้บุตรหลานนำหนังสือนิทานจากโรงเรียนมาอ่านที่บ้านทุกวัน (5 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากผลการวิจัยในด้านการเป็นแบบอย่างพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักคอยดูแลสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานแสดงถึงการให้ความสำคัญกับสื่อและอุปกรณ์เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ McKool (2007) ที่ได้กล่าวว่า ในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ หรือนิวซีแลนด์ ต่างชี้ให้เห็นว่า เด็กที่รักการอ่านนั้นส่วนใหญ่จะมีสภาพแวดล้อมในบ้านที่มีลักษณะคล้ายกันคือ เด็กมีหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ให้ได้อ่านอยู่เสมอ และมีอุปกรณ์อื่นๆ เช่น กระจาด ดินสอ สี ไม้ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ มีสมาชิกในครอบครัวที่คอยกระตุ้นให้เด็กอ่านและเขียนและเห็นสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือเป็นแบบอย่าง แต่ผู้ปกครองมักไม่มอบหนังสือเป็นของขวัญผู้อื่นในเทศกาลต่างๆ จะนิยมซื้อเป็นของขวัญให้แก่มากกว่า แสดงว่ายังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของหนังสือมากนัก หรืออาจเป็นเพราะไม่มีเวลาในการไปเลือกซื้อหนังสือ นอกจากนี้ผู้ปกครองให้เหตุผลในการที่ตนไม่ได้เป็นแบบอย่างในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้บุตรหลานได้ เพราะไม่มีเวลาเนื่องจากผู้ปกครองต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนมากบุตรหลานจะดูทีวีและเล่น Internet ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นคือ การสละเวลาจากการ

กลับมาจากทำงานในแต่ละวัน การจัดสรรเวลาสำหรับอ่านเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร เด็กจำเป็นต้องได้รับการจัดการเวลาที่เหมาะสม ไม่อ่านมากหรือน้อยเกินไป เด็กบางคนก็สามารถจัดสรรเวลาได้ด้วยตัวเอง การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่านจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญที่เด็กจะใช้ชีวิตอย่างสมดุลในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งการเรียน การเล่นกีฬา หรือดนตรี ซึ่งถือว่าเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็น นอกจากนี้ การอ่านโดยการจัดเวลาไว้โดยเฉพาะและเหมาะสม ยังเป็นการวางแผนเวลาในการอ่านว่า เด็กจะต้องใช้เวลาในการอ่านเท่าใดสำหรับการอ่านอะไรในแต่ละครั้ง และยังทำให้เด็กและพ่อแม่ ได้ใช้เวลาร่วมกันในการอ่าน การจัดสรรเวลาสำหรับการอ่านในครอบครัวสามารถทำได้โดยสมาชิกในครอบครัวพูดคุยกันและตกลงกันว่า จะใช้เวลาไหนสำหรับการอ่าน เช่น อาจวางแผนว่าในแต่ละสัปดาห์มีเวลาใดบ้างที่สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอ่านร่วมกันได้ ซึ่งอาจใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 15 นาที หรือครึ่งชั่วโมง ตั้งเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดการอ่าน หรืออาจมีวิธีอื่นที่พ่อแม่ตกลงกับบุตรหลาน เวลาในการอ่านสำหรับครอบครัวควรเป็นเวลาที่เด็กรู้สึกมีความสุขและได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

2. ด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก ครอบครัวจึงเป็นสังคมหน่วยแรกที่สำคัญที่สุดต่อพัฒนาการทางภาษาและการรู้หนังสือของลูกเมื่อเติบโตใหญ่การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านขั้นต้นจะมีผลสืบเนื่องไปสู่การพัฒนานิสัยรักการอ่านในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป นอกจากนี้ครูยังควรให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านรวมถึงจิตวิทยาพัฒนาการเด็กแก่ผู้ปกครอง โดยสิ่งสำคัญสิ่งแรกก็คือ การให้ผู้ปกครองตระหนักในความสำคัญของการอ่าน เพราะการอ่านจะช่วยให้เด็กมีจินตนาการ รู้จักแสวงหา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาเหตุผล มีสมาธิ มีความมั่นใจ และมีความพอใจในตนเอง การอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาตนเอง จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้ลูกมีโอกาสในการเลือกซื้อหนังสือที่ตนสนใจ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการให้ลูกคาดเดาเหตุการณ์ก่อนการเล่านิทาน แสดงว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อหนังสือ โดยเปิดโอกาสให้ลูกได้เลือกหนังสือด้วยตนเอง การเลือกหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความสนใจและอายุของเด็กซึ่งสอดคล้องกับอรุณี วิริยจิตรรา (2552) ที่อธิบายถึงประเด็นการเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับกลุ่มอายุของเด็ก ซึ่งจะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก เช่น เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ปี พ่อแม่ควรเลือกหนังสือเล่มใหญ่ที่มีรูปภาพประกอบตัวโตๆ แล้วอ่านเรื่องแต่ละหน้าให้ลูกฟังดังๆ พร้อมกับชี้ชวนให้ลูกดูรูปด้วย เด็กอายุ 3-6 ปี จะสนใจเรื่องรอบตัว เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์และดวงดาว เป็นต้นหนังสือที่เลือกมาอ่านให้ลูกฟัง ควรจะสั้นๆและมีรูปภาพสีสันสวยงาม พ่อแม่ส่วนใหญ่จะหมั่นพาลูกไปร้านหนังสือและเปิดโอกาสให้ลูกได้เลือกซื้อหนังสือนิทานที่ตนสนใจ พาลูกไปงานสัปดาห์หนังสือ ไปร่วมกิจกรรมการอ่าน เช่น การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ พบนักเขียน ซึ่งจะช่วยให้ขยายโลกทัศน์ของเด็ก พัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่านของเด็กให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ควรส่งเสริมสนับสนุนต่อไป ทั้งนี้การร่วมมือกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับครูเป็นสิ่งสำคัญ พ่อแม่อาจถามครูที่โรงเรียนว่า เด็กมีความสามารถในการอ่านในระดับใด และสนใจหนังสืออะไร หรือให้ครูแนะนำหนังสือที่เด็กกำลังเรียนที่

โรงเรียนพ่อแม่อาจมีกิจกรรมร่วมกันกับเด็ก เช่น การฝึกตั้งคำถามจากนิทาน ให้ลูกคาดเดาเหตุการณ์ก่อนการเล่านิทานซึ่งจะช่วยต่อยอดความคิด กระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

3. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มักแสดงความชื่นชมเมื่อบุตรหลานหยิบหนังสือนิทานอ่าน แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดตกแต่งพื้นที่ที่ใช้อ่านหนังสือด้วยดอกไม้ ต้นไม้ หรือศิลปะต่างๆ เพื่อให้เกิดความสบายตาเท่าใดนักซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กๆ เกิดแรงจูงใจที่จะอ่านหนังสือมากขึ้นสถานที่ควรมีแสงสว่างเพียงพอ สะอาด สงบ และสบาย ควรเป็นสถานที่ที่ให้เด็กๆ รับรู้ได้ถึงความสุข และความเพลิดเพลิน ในระหว่างการอ่านหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Kingard (2009) ที่ได้เสนอวิธีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านที่บ้านว่า ควรจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับอ่าน เป็นสถานที่เงียบ และมีความสะดวกสบายให้เด็กๆ รับรู้และสัมผัสได้ถึงความสุข และความเพลิดเพลินในระหว่างการอ่านหนังสือจัดหาหมอนหรือชั้นหนังสือไว้ในบ้าน มีหนังสือหลากหลายประเภทเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เด็กๆ ได้อ่านตามความสนใจให้โอกาสและส่งเสริมให้เด็กหยิบจับหรือเล่นหนังสือตามความสนใจและตามระดับอายุด้วยตนเอง พ่อแม่ควรแสดงความชื่นชมเมื่อบุตรหลานหยิบหนังสือนิทานอ่านและหมั่นตอบคำถามของบุตรหลาน เมื่อบุตรหลานสงสัย นอกจากนี้ การใช้ น้ำเสียงในการอ่านนิทานก็ควรเป็นน้ำเสียงที่อ่อนโยน นุ่มนวล พ่อแม่อาจให้บุตรหลานนั่งตักและสัมผัสบุตรหลานไปด้วยในขณะที่อ่านหนังสือนิทาน นอกจากเด็กจะสนุกสนานไปกับนิทานแล้วยังเป็นช่วงเวลาของความรัก ความอบอุ่นและการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่กับบุตรหลานอีกด้วย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทั้งในด้านสติปัญญา ภาษา และอารมณ์ของเด็กได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. เพื่อเป็นแนวทางในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. ควรมีการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล อันจะนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2553).รูปแบบการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยในทรณะของครูและผู้ปกครอง:
งานวิจัย/ โดยสุขุม เฉลยทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อรุณี วิริยจิตรา. (2552). หนังสือกับอุปนิสัยรักการอ่าน. [Online]. Available from:
http://www.ffc.or.th/ffc_scoop/scoop_2551_10_27.php.

ภาษาอังกฤษ

- Kingarrd.(2009). Learn to Read. [Online]. Available from:
<http://www.lovereadng4kids.co.uk/genre/fir/learn-to-Read.html>.
- .McKoo. (2007).*National Literacy Trust*. [Online]. Available from:
http://www.australiacouncil.gov.au/___data/assets/file/0008/193913/children-and-reading-literature-review-HTML.HTM.